

forekommer det mig under ingen Omstændigheder, at der kan tillægges deres Stemmer nogen sær afgjørende Bægt med Hensyn til Spørgsmaalet om Dpfyldelsen af deres Medlemmers borgerlige og verdslige Forpligtelser ligeoverfor Staten. Jeg antager nu ogsaa under ingen Omstændighed, at der efter Folkethingets hele Optraeden vil blive Spørgsmaal om at vedtage dette Forslag. Men medens jeg saaledes gaaer ud fra, at der ingen Rimelighed er for, at Folkethinget ganske skulde bøje sig for det andet Thing, vil jeg henlede Opmærksomheden paa, at der sandelig endnu mindre er Grund til at vente, at det andet Thing skulde bøje sig for Folkethinget, hvis dette opstillede saa extreme Forslag som dem, der ere fremkomne fra endeel ærede Medlemmer under Nr. 10 og 11. Thi vi maae jo vel erindre, at Landsthinget i denne Sag har den gunstigere Stilling. Det er nemlig tydeligt, at hvor der er Strid mellem Thingene, har det Thing den gunstigere Stilling, som ikke behøver nogen Forandring i Lovgivningen for at faae sin Anskuelse til at være den gjældende, og i denne gunstige Stilling er netop Landsthinget. Thi efter min Mening kan der ikke være nogen som helst rimelig Tvivl om, at hvis der ikke udkommer nogen ny Børnepligtslov, vil Bestemmelsen i Loven af 2den Marts 1861 § 4 om, at Enhver, der har modtaget den geistlige Ordination, er fritagen for al Krigstjeneste og udslettes af Rullen, vedblive at være den gjældende. Der er jo ganske vist opstillet en modsat Anskuelse af det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgfreds (S. A. Hansen), en Anskuelse, som vel i forrige Sæssion mødte Smødegaaen, men som det forekom mig, at det ærede Medlem endnu idag i sit Foredrag fastholdt (S. A. Hansen: Nei!). Ikke? Der synes mig at forekomme enkelte Spor deraf i det ærede Medlems Tale, men det glæder mig, at det ikke er saa. I det jeg altsaa kan gaae ud fra, at neppe Noget vil bestride, at hvis der ikke udkommer en ny Børnepligtslov, vil Loven af 2den Marts 1861 § 4 vedblive at bestaae, er det jo ganske sikkert, at Landsthing-

get for at faae sin Mening igjennem vil kunne indskrænke sig til ganske rolig at forkaste Alt, hvad der ikke convenerer det, og da Regjeringen har udtalt i Motiverne til det nye Udkaft, der nu er forelagt, at det, om end med nogen Besvær, kan gaae, at der kan regjeres med den Børnepligtslov, vi nu have, vil der heller ikke fra den Side være nogen afgjørende Dpfordring for det andet Thing til at fravige det Princip, det hidtil har fastholdt, og give efter for Folkethinget. Skulde der derfor være Tale om at vedtage saadanne Forslag som dem under Nr. 10 og 11, kunde det efter min Mening kun være af reent diplomatisk eller taktisk Grund, af Hensyn til, at man ikke endnu vil komme frem med, hvor vidt man vil gaae i sine Indrømmelser. Disse taktiske Hensyn spille jo en stor Rolle under Sagernes Forhandling, og maaskee det ikke kan være anderledes. Men hvor gode man end kan finde dem ellers, saa troer jeg dog ikke, at de ere paa deres Plads i et Tilfælde som dette, hvor Sagen ikke foreligger som en ny Sag fra første Færd, men hvor man forud har saa temmelig sonderet hinanden og veed, hvor vidt man vil gaae i Indrømmelser. Under disse Omstændigheder troer jeg, at denne taktiske Optraeden ikke vil føre til Andet end, at Sagen vil komme til at gennemløbe alle disse mange Instanser, som vi saae i forrige Sæssion, uden nogen Nytte. Det forekommer mig, at det i dette Dieblst er den bedste Taktik for dem, der ønske Forandringer i Børnepligtsloven i Retning af, at de Geistlige ikke i Fremtiden blive ganske fritagne for Børnepligten, at slutte sig til Regjeringens Udkaft og stemme for det. Det kan jo maaskee være tvivlsomt, om Landsthinget vil gaae saa vidt i Fravigelse af sit principielle Standpunkt, men jeg troer, at det sikkest vil naaes, naar Loven kommer til Landsthinget med det Tryk, som det har, at den foreligger i en Skikkelse, som Regjeringen har forelagt den i, og som dette Thing har sluttet sig til, forudsat at Regjeringen vil kraftig fastholde det Standpunkt, den har indtaget. I denne Henseende har jeg god Tro til den nuværende